

ΑΛΚΟΟΛ 18+: ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΑΛΚΟΟΛ ΑΠΟ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ

Αποτελέσματα ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου

Εισαγωγή-Στόχος:

Η κατανάλωση αλκοόλ από ανηλίκους έχει γίνει στις μέρες μας συρμός και τα επεισόδια οξείας μέθης δεν είναι σπάνια. Η χρήση όμως οινοπνευματωδών ποτών από τους νέους έχει ως άμεσες επιπτώσεις την αύξηση του κινδύνου εμπλοκής σε τροχαία ατυχήματα και βίαιες συμπεριφορές, αλλά και τη μείωση της σχολικής απόδοσης. Στη μετέπειτα ζωή συνδυάζεται με σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία, όπως η κίρρωση του ήπατος και σημαντική αύξηση της νοσηρότητας.

Συνεπώς, επιβάλλεται να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν παρεμβάσεις για την πρόληψη της κατανάλωσης αλκοόλ από ανηλίκους. Το Κέντρο Έρευνας και Πρόληψης Ατυχημάτων (ΚΕΠΠΑ) του Πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία Κοινωνικής Παιδιατρικής και Προαγωγής της Υγείας ανέπτυξαν το παρακάτω ερωτηματολόγιο με σκοπό την αποτύπωση των απόψεων όλων όσων εν δυνάμει θα μπορούσαν να αποτελέσουν συμμάχους στην ανάπτυξη στρατηγικών, καθώς και την εφαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων πρόληψης της κατανάλωσης αλκοόλ από ανηλίκους: ελληνική οικογένεια, αλλά και άτομα νεαρής ηλικίας, εκπαιδευτικοί, επαγγελματίες υγείας, μη κυβερνητικές οργανώσεις, εμπλεκόμενοι στη διακίνηση αλκοόλ φορέων και Πολιτεία.

Μεθοδολογία:

Το ερωτηματολόγιο απεστάλη ηλεκτρονικώς σε προεγγραφέντες του 27^{ου} Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικής Παιδιατρικής και Προαγωγής της Υγείας, σε μέλη-φίλους της Εταιρείας και συνεργάτες του ΚΕΠΑ στο πλαίσιο της διοργάνωσης του βιωματικού σεμιναρίου «Αλκοόλ 18+: Συμμαχία πρόληψης της κατανάλωσης αλκοόλ από ανηλίκους» που αποτέλεσε μέρος του προγράμματος του Συνεδρίου. Ζητήθηκε να το συμπληρώσουν και να το προωθήσουν στο κοινωνικό, οικογενειακό και επαγγελματικό τους περιβάλλον (κυρίως εκπαιδευτικούς και υγειονομικούς). Ειδικότερα, μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας, που εξασφάλιζε την ανωνυμία, οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να δώσουν απαντήσεις σε 12 ερωτήσεις σχετικές με φορείς που θεωρείται ότι μπορούν να συμμετέχουν στη συγκρότηση μια συμμαχίας για την πρόληψη της κατανάλωσης αλκοόλ από ανηλίκους.

Αποτελέσματα:

Την περίοδο 6/10/2015-13/10/2015 απάντησαν συνολικά το ερωτηματολόγιο 116 άτομα. Η πληρότητα των απαντήσεων ήταν υψηλή (94%) ενώ αρκετοί συμπλήρωσαν και ελεύθερα πεδία του ερωτηματολογίου. Ειδικότερα:

Ο σημαντικότερος φορέας για την πρόληψη της κατανάλωσης αλκοόλ από ανηλίκους θεωρήθηκε η **οικογένεια** (74%), τη δεύτερη θέση καταλαμβάνουν οι συνομήλικοι (12%) και πολλοί λιγότεροι θεωρούν σημαντικότερο φορέα πρόληψης το Σχολείο (5%), την Πολιτεία (4%), τα ΜΜΕ και τη Βιομηχανία (3%). Υπάρχει μια επιφύλαξη, ότι η διαμόρφωση του ερωτηματολογίου ενδέχεται να παρέπεμπε προς την 1^η απάντηση. Επίσης λόγω συντομίας, δεν διευκρινιζόταν στο ερωτηματολόγιο για ποιά ηλικία ανηλίκων παίζει το σπουδαιότερο ρόλο σε ποιά ηλικιακή ομάδα των παιδιών (πχ οι συνομήλικοι στους εφήβους).

Η **θεμελίωση σχέσης εμπιστοσύνης γονέων-ανηλίκων και η ενημέρωση των κινδύνων που συνεπάγεται η κατανάλωση αλκοόλ**, αξιολογήθηκαν ως πρώτοι λόγοι επηρεασμού της απόφασης του ανηλίκου και ακολουθεί η **παραδειγματική συμπεριφορά των γονέων ως προς την κατανάλωση αλκοόλ**. Σχετικά με τους κανόνες που θα μπορούσε να θέσει η οικογένεια σε θέματα προστασίας από τις επιπτώσεις του αλκοόλ προτεραιοποιούνται η **μη επιβίβαση των παιδιών σε αυτοκίνητο του οποίου ο οδηγός έχει καταναλώσει αλκοόλ** (42%) και η **μη ενθάρρυνση των μικρότερων παιδιών από τα μεγαλύτερα ως προς την κατανάλωση αλκοόλ** (25%). Αντιστοίχως, η **αποφυγή οδήγησης αμέσως μετά από κατανάλωση αλκοόλ** (51%) θεωρείται το καταλληλότερο γονεϊκό πρότυπο συμπεριφοράς έναντι στην κατανάλωση αλκοόλ από τους ανηλίκους.

Το Σχολείο θεωρείται ότι μπορεί να συμβάλει στη συμμαχία, τόσο με **αγωγή υγείας έναντι του αλκοόλ προς τους μαθητές** (44%), όσο και με **ανάπτυξη επιμορφωτικών προγραμμάτων προς εκπαιδευτικούς** (51%), ενώ η **ανάπτυξη κριτικής σκέψης και θωράκιση του ανήλικου με κίνητρα** πιστεύεται από τους ερωτηθέντες ότι θα έπρεπε να είναι ο πρωταρχικός στόχος ενός προγράμματος που απευθύνεται σε μαθητές για την πρόληψη κατανάλωσης αλκοόλ. Στις πρώτες θέσεις των παραμέτρων που θα έπρεπε να καλύπτει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα πρόληψης αλκοόλ από ανηλίκους έρχονται η **ενημέρωση περί των μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων συνεπειών της χρήσης αλκοόλ** και η **ανάπτυξη δεξιοτήτων έναντι των εσωτερικών και εξωτερικών πιέσεων**.

Η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας με επικεφαλής τους παιδίατρος θεωρείται αναγκαίο να συμμετέχουν στη συμμαχία, με δράσεις όπως η ενημέρωση τους **για τα χαρακτηριστικά κατανάλωσης αλκοόλ μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων** και η επαγρύπνηση για αξιολόγηση δεδομένων από **το οικογενειακό,**

κοινωνικό και ιατρικό ιστορικό που σχετίζεται με τη λήψη αλκοόλ και την έγκαιρη αναγνώριση παραγόντων κινδύνου και ενδεχόμενες συνοδές ψυχικές διαταραχές.

Αντιθέτως, η ενίσχυση και εφαρμογή του νομικού πλαισίου έρχεται στην τελευταία θέση, δεδομένης της γνωστής επάρκειας στα περισσότερα θέματα δημόσιας υγείας, αλλά της ιδιαίτερης δυσκολίας στην εφαρμογή των νόμων λόγω της πληθώρας σημείων πώλησης αλκοολούχων ποτών.

Φραγμοί στην επιτυχία παρόμοιων προγραμμάτων θεωρούνται η **απουσία στρατηγικού σχεδιασμού και στοχευμένης δράσης (31%)** και η **απουσία συντονισμένων δραστηριοτήτων από τους υπεύθυνους φορείς (31%)**, ενώ στους διευκολυντικούς παράγοντες περιλαμβάνονται η **προώθηση προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των ανηλίκων από τους υπεύθυνους φορείς (34%)** και η **συνεργασία και συντονισμένη δράση όλων των φορέων (27%)**. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων θεωρεί σημαντική τη **συνεργασία της Πολιτείας και των μη κυβερνητικών κοινωνικών φορέων με τα ΜΜΕ και τη Βιομηχανία** προς την προώθηση των δράσεων της Συμμαχίας (32%).

Πολύ ουσιαστική στη συμμαχία πρόληψης κατανάλωσης αλκοόλ από ανηλίκους θεωρείται σε όλο τον κόσμο αλλά και στη χώρα μας, η συμβολή των συνομηλίκων, που λειτουργούν ως **πρότυπα παραδειγματικής συμπεριφοράς μέσω συμμετοχής σε εκπαιδευτικά προγράμματα και ενασχόλησης με δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνουν τη χρήση αλκοόλ (53%)**.